

**Liikuntavammaisten
henkilöiden
tapahtumaturvallisuus**

- Kuinka järjestää turvallinen tapahtuma liikuntavammaisille henkilöille?

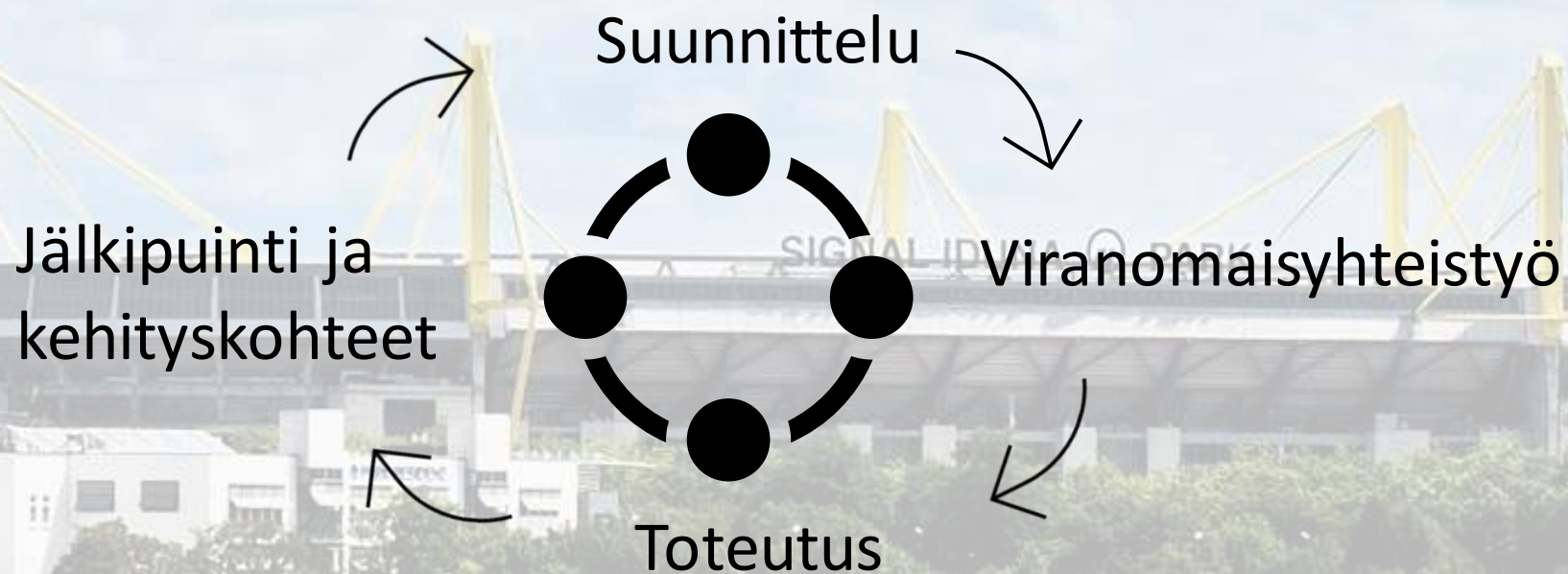
- Olen Rasmus Hakonen Laurea-ammattikorkeakoulusta. Olen valmistumassa turvallisuuden ja riskienhallinnan tradenomiksi.
 - Tämä ohjeistus on osa opinnäytetyötäni, joka on nimeltään ”Liikuntavammaisten henkilöiden tapahtumaturvallisuus”.
- Ohjeistuksen tarkoitus on tukea tapahtumajärjestäjiä liikuntavammaisten henkilöiden tapahtumaturvallisuuden osalta. Ohjeistus toimii lisänä, jo olemassa olevalle turvallisuusohjeistukselle.



Sisällysluettelo

- 1. Turvallisen tapahtuman kulmakivet
- 2. Turvallisen ja esteettömän tapahtuman suunnittelu
- 3. Infomateriaali
- 4. Kulkuyhteydet
- 5. Esteettömät autopaikat
- 6. Tapahtumapaikan tilat
- 7. Esteetön sisäänkäynti
- 8. Opasteet
- 9. Esteettömät kulkureitit
- 10. Esteetön wc
- 11. Pyörätuolikatsoja
- 12. Kahvila- ja ravintolatilat
- 13. Poistumisreitit
- 14. Viranomaisyhteistyö
- 15. Toteutus eli tapahtuman aikana
- 16. Jälkipuinti ja kehityskohteet
- Lähteet

1. Turvallisen tapahtuman kulmakivet



2. Turvallisen ja esteettömän tapahtuman suunnittelu

- Turvallisen ja esteettömän tapahtuman suunnitteluvaihe koostuu kahdesta osaluueesta:
- Tapahtuman lähiympäristön ja kulkuyhteyksien tarkastaminen
- Tapahtumapaikan tilojen tarkastaminen



2. Turvallisen ja esteettömän tapahtuman suunnittelu

- Asiakkaille etukäteen saataville selkeä infomateriaali
- Pyörätuolikatsomon kapasiteetin realistinen laskeminen
- Opastekylttien toimiva toteutus
- Tapahtuma-alueen esteellisten tilojen/kohteiden kartoittaminen



3. Infomateriaali asiakkaille etukäteen saataville

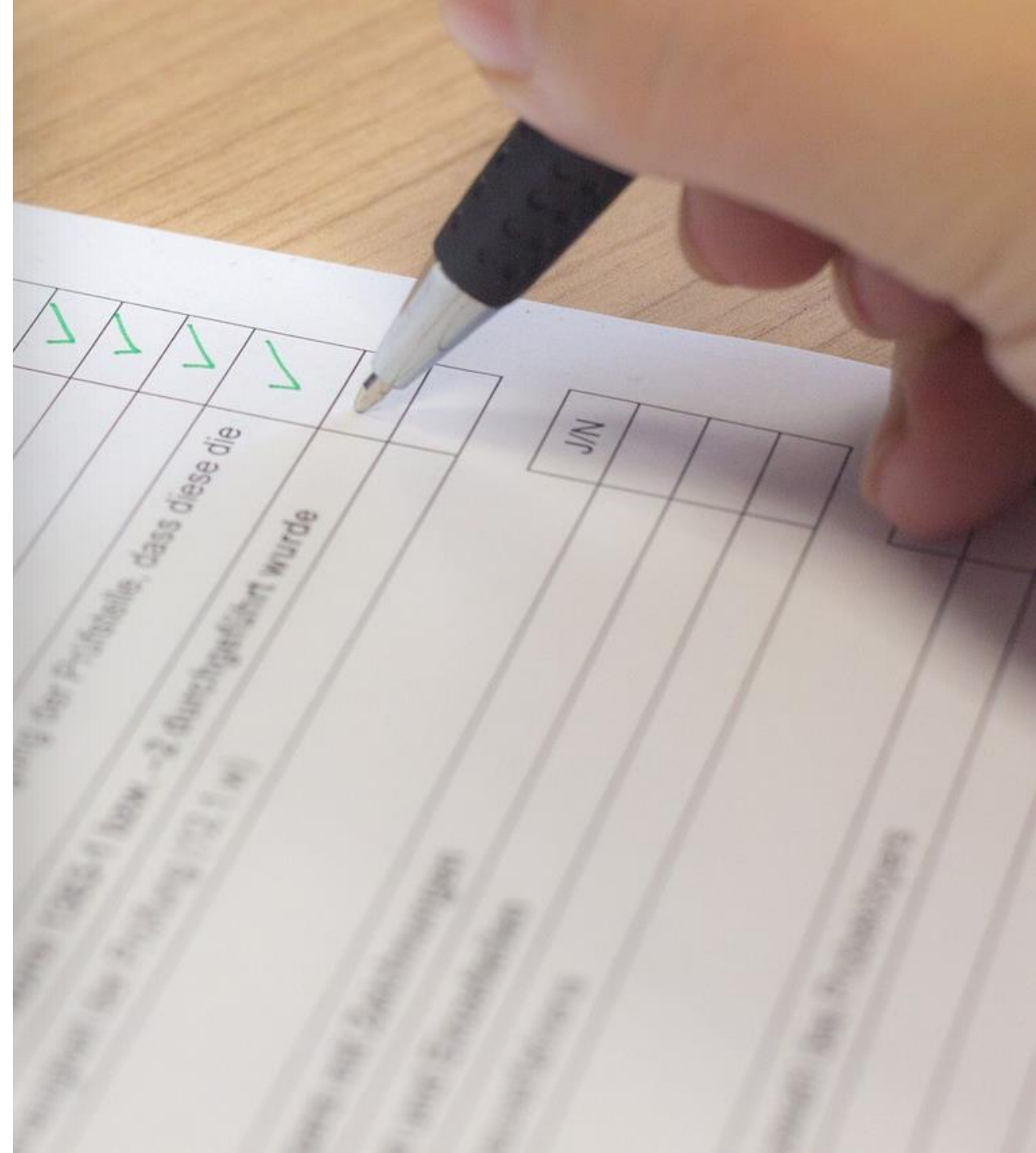
- Materiaalin tulisi pitää sisällään asiakasryhmälle tärkeitä tietoja. Asiakkaiden toiminta tapahtuma-alueella on huomattavasti helpompaa, kun he ovat voineet tutustua alueeseen etukäteen materiaalin avulla.
- Materiaaliin on suositeltavaa lisätä havainnoivia kuvia. Kuvat voivat olla isompaa aluetta havainnollistavia ilmakuvia tai yksittäisiä lähikuvia tietystä kohteesta.



3. Infomateriaali etukäteen asiakkaiden saataville

Materiaalin tulisi sisältää ainakin seuraavat asiat:

- Taksien nouto-/jättöpaikka
- Invapysäköintipaikat
- Sisäänkäynnit/poistumistiet ja suositeltu sisäänkäynti liikuntavammaiselle henkilölle
- Liikkumista mahdollistavat/estävät tekijät (hissit, rampit, portaat)
- Invakatsomon sijainti
- Inva-wc:n sijainti/sijainnit
- Mahdollisten hissien koko. Monet pyörätuolit ovat erikokoisia, eivätkä kaikki mahdu pienempiin hisseihin.





4. Kulkuyhteydet

- Kulkuyhteyksiä tarkasteltaessa on tärkeää huomioida asiakkaiden saapuminen eri kulkuvälineillä. Tapahtumapaikan ovien läheisyydessä tulee olla kansainvälisellä pyörätuolitunnuksella merkittyjä esteettömiä autopaikkoja, joiden leveys on 3,6 metriä.
- Järjestäjän vastuulla on, että asiakkaat joilla ei ole vammaisen henkilön pysäköintilupaa, eivät pysäköi autoaan näille paikoille.
- Mikäli asiakkaat saapuvat taksilla, taksien jättöpaikan tulisi olla esteettömän sisäänkäynnin läheisyydessä. Saattoliikenteelle on varattava riittävästi tilaa

5. Esteettömät autopaikat

- Esteettömän autopaikan leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä ja pituus 5 metriä
- Autopaikat tulee olla merkitty asianmukaisesti, eli kansainvälisellä ISA-tunnuksella
- Autopaikan on oltava esteettömän sisäänkäynnin läheisyydessä ja sinne on oltava esteetön pääsy





7. Esteettömät sisäänkäynnit

- Mikäli pääsisäänkäynti ei ole esteetön, esteettömälle sisäänkäynnille tulee olla selkeät opasteet. Opasteet täytyy merkitä kansainvälisellä pyörätuolitunnuksella.
- Esteettömällä sisäänkäynnillä ei ole tasoeroja. Jos tasoeroja on, portaiden lisäksi täytyy olla vähintään 90cm levyinen luiska. Luiskan kaltevuus saa olla enintään 8%

7. Esteettömät sisäänkäynnit

- Esteettömän sisäänkäynnin oven täytyy avautua automaattisesti tai olla helposti avattavissa yhdellä kädellä
- Oven tulee olla vähintään 85cm leveä pyörätuoleja varten
- Ulko-oven edessä tulee olla 1,8m x 1,8m tasanna
- Oven sisäpuolen tasanteen koon tulee olla vähintään 1,5m x 1,5m



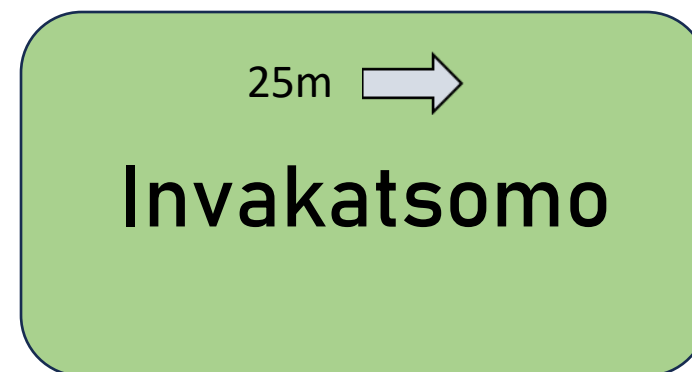
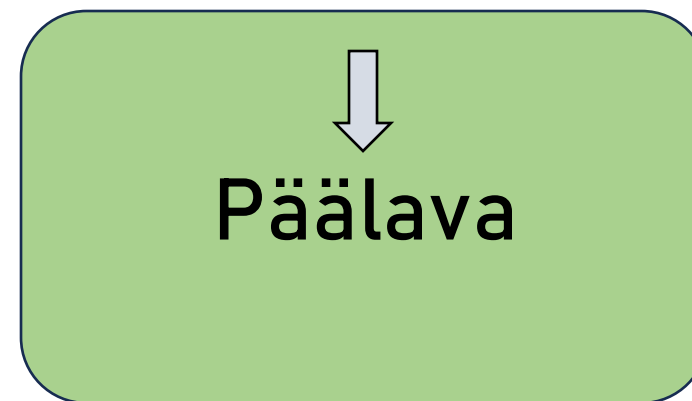


8. Opasteet

- Opasteiden tulee olla selkeitä ja helposti ymmärrettäviä
- Opasteissa on suositeltavaa käyttää yleisesti tunnettuja symboleita (esim. Wc-symboli)
- Opasteiden tulee olla 1,4-1,6 metrin korkeudessa eikä niiden edessä saa olla esteitä.
- Tapahtumapaikalla olisi hyvä olla ainakin yksi pääopastetaulu, josta käy ilmi tapahtuman pohjapiirros, esteettömän palvelut, esteettömät kulkureitit, sekä palvelujen sijainti kuten wc, info-piste ja ruokailutilat)

8. Opasteet

- Opastekylttien tulee olla riittävän kokoiset ja sijoitettu riittävän korkealle. Sijoittelussa tulisi huomioida asiakkaan katselukulma ja muiden asiakkaiden luomat näköesteet.
- Seuraavat paikat tulisi ainakin olla selkeästi opastettu kylttien avulla: taksien nouto-/jättöpaikka, wc/inva-wc, invakatsomo, lava/lavat ja muut tärkeät tapahtuma-alueen toimipisteet.
- Opastekylteistä olisi hyvä olla havainnollistavia kuvia infomateriaalissa, jolloin asiakas osaa helpommin etsiä kylttejä.





9. Esteettömät kulkureitit

- Kulkureittien leveyteen liittyy paljon ohjeistuksia. Sisätilojen väylien tulee olla leveydeltään vähintään 0,9 metriä, eikä kulkureittiä saa kaventaa esimerkiksi kalusteilla.
- Mikäli kulkuväylä kääntyy, leveyden tulee olla käännöskohdassa vähintään 1,2 metriä. Jotta kaksi pyörätuolia käyttävää henkilöä voisivat kohdata kulkuväylällä, leveyden olisi hyvä olla 1,8 metriä. Ulkoilmatapahtumissa kulkuväylien leveyden pitää olla vähintään 1,5 metriä.

9. Esteettömät kulkureitit

- Aulassa ja käytävillä tulee olla levähdyspaikkoja, esimerkiksi selkänojallisia tuoleja. Mikäli kyseessä on ulkoilmatapahtuma, osan levähdyspaikoista tulisi sijaita varjossa.
- Portaissa ja luiskassa tulee olla kaide tai muu käsijohde molemmilla puolilla, jotta asiakas voi ottaa tukea kävellessään esimerkiksi kävelykepin kanssa



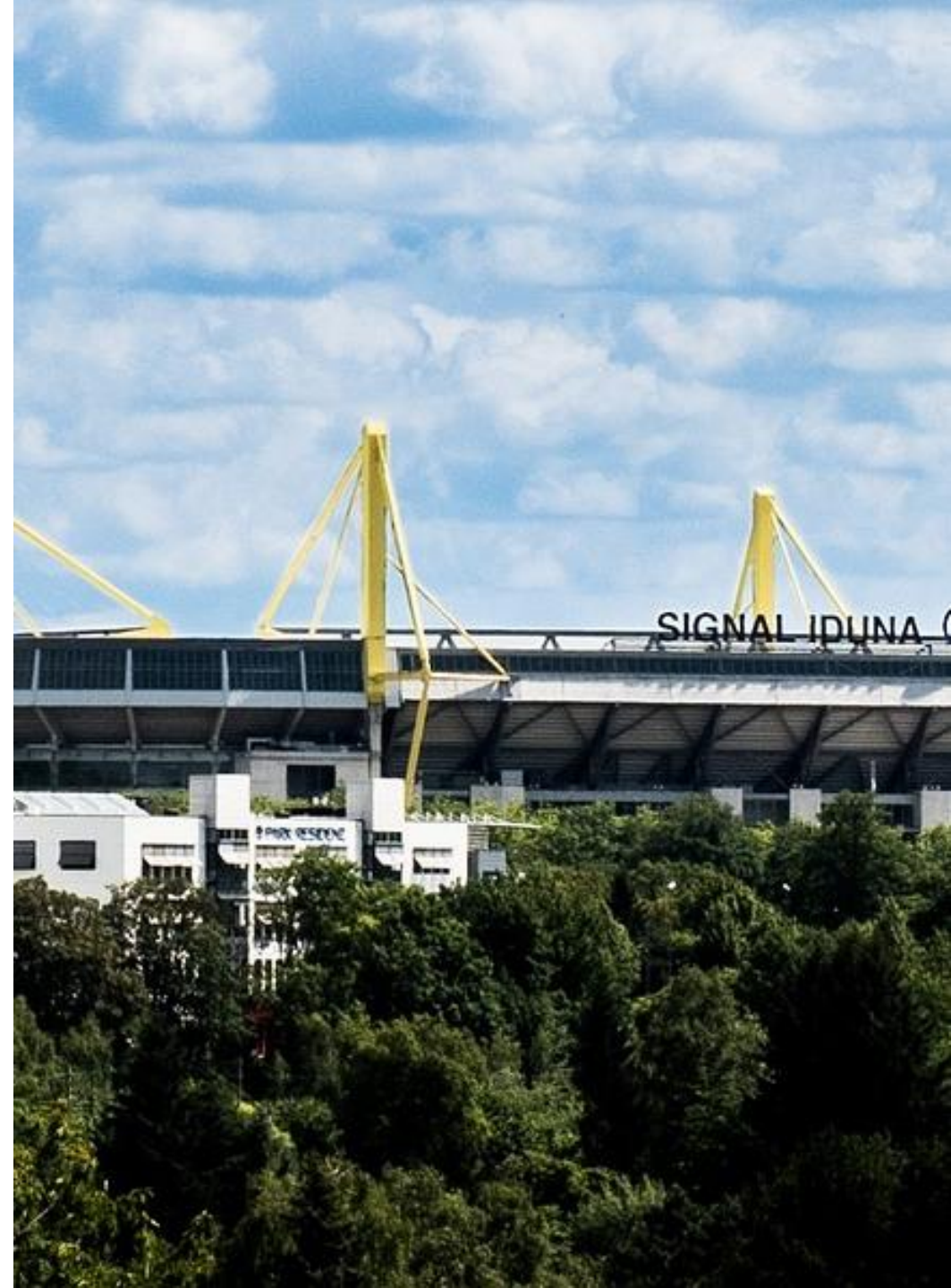
10. Esteetön wc

- Esteettömät wc-tilat tulee olla selkeästi merkitty opasteisiin ja opasteissa pitää olla kansainvälinen pyörätuolitunnus.
- Myös esteettömän wc-tilan oven avautumispuoleisella seinällä tulee olla pyörätuolitunnus 1,4-1,6 metrin korkeudella
- Oviaukon leveys pitää olla vähintään 0,85 metriä



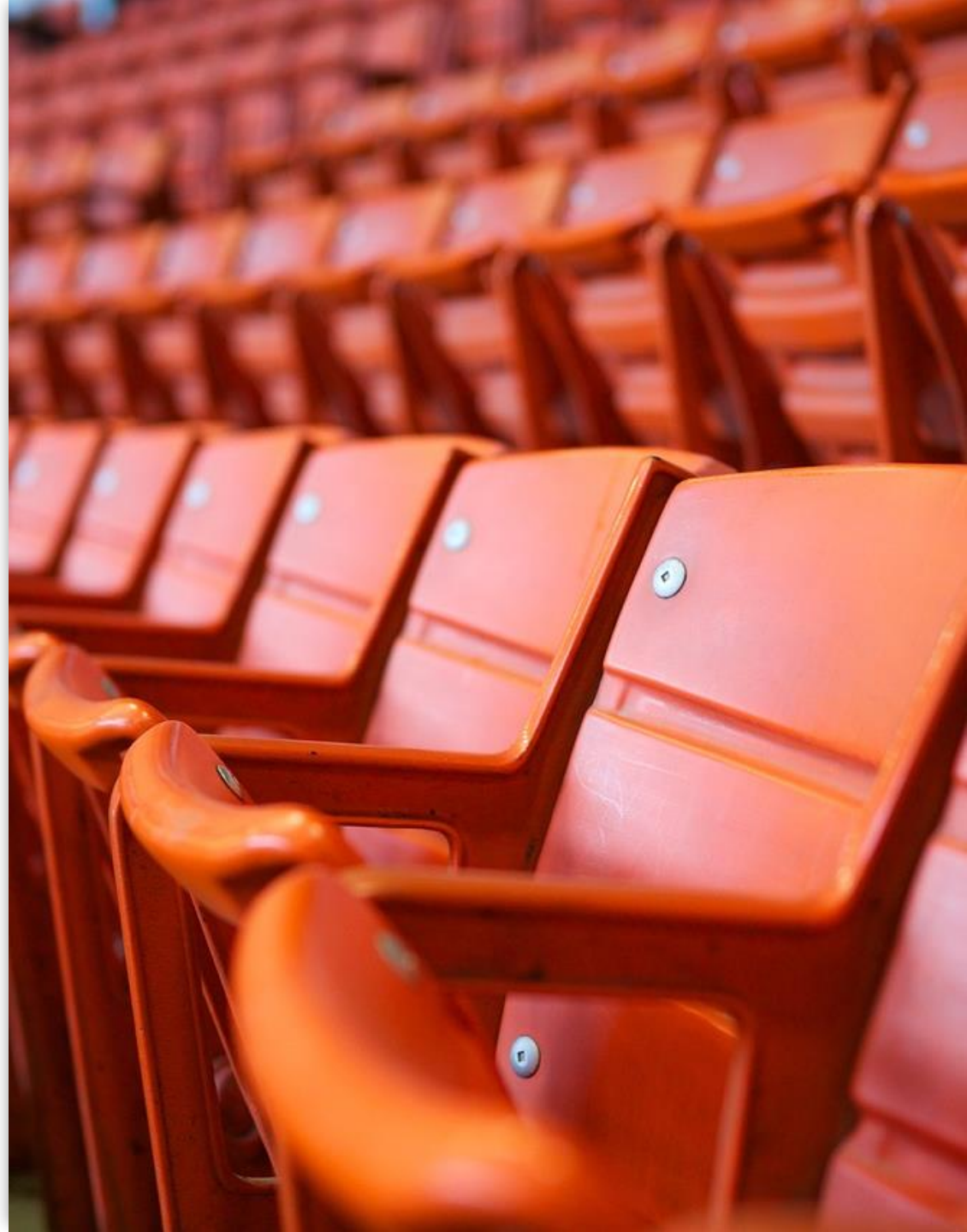
10. Esteetön wc

- Ulkoilmatapahtumiin voi olla haastavaa löytää esteettömiä, siirrettäviä wc:itä. Mutta ulkoilmatapahtumaan kannattaa valita kaikista esteettömin vaihtoehto.
- On ensisijaisen tärkeää, että muut kuin liikuntavammaiset henkilöt eivät käytä esteettömiä wc-tiloja
- Esteettömän wc-tilan puhtaanapidosta tulee pitää huolta.



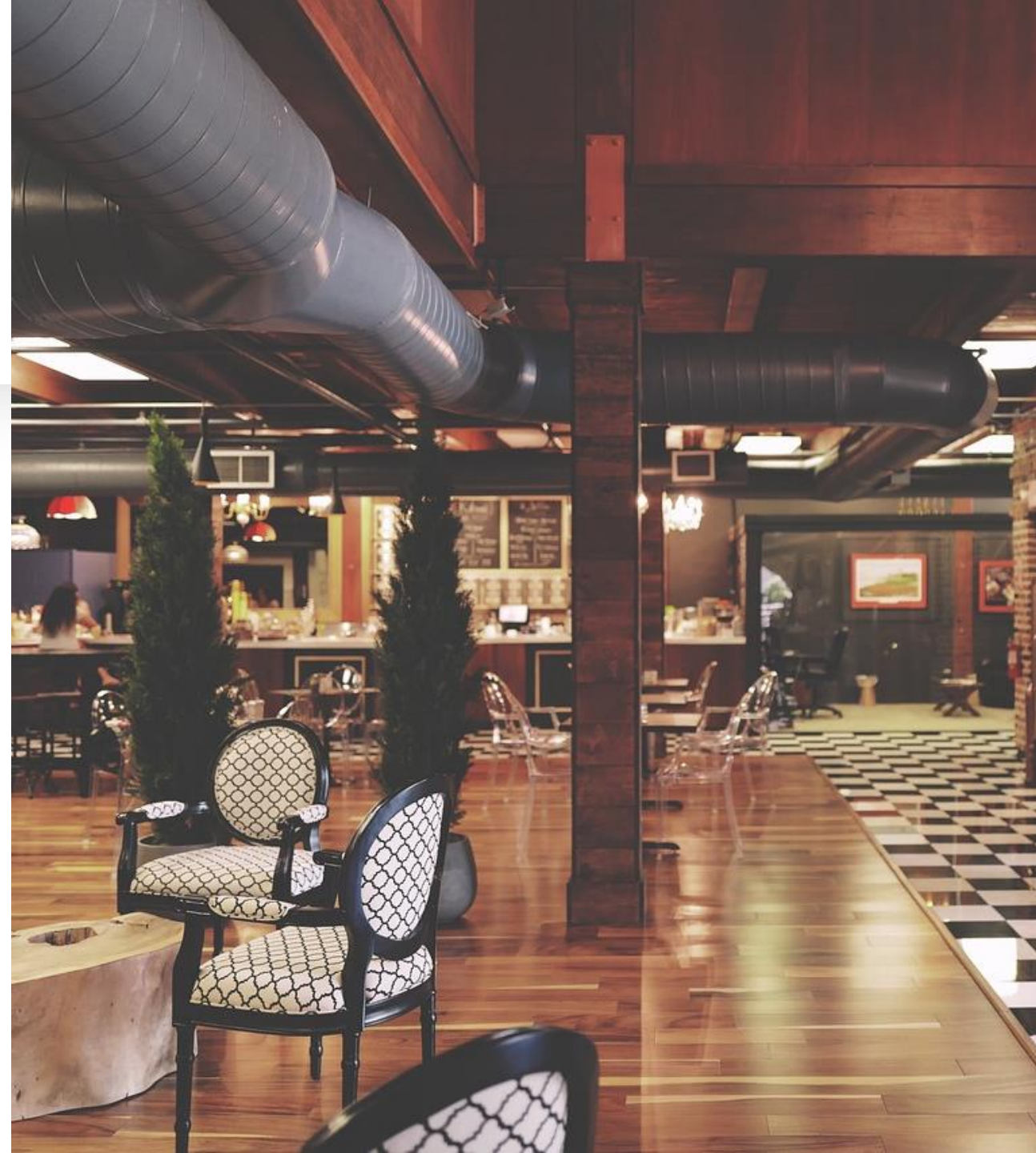
11. Pyörätuolikatsomo

- Pyörätuolikatsomoon tulee olla esteetön pääsy ja pyörätuolipaikkoja tulisi olla vähintään kaksi 60 istuinpaikkaa kohden
- Pyörätuolikatsomossa tulisi olla pistorasioita, jotta apuvälineet voidaan tarvittaessa kytkeä sähköverkkoon
- Mikäli kyseessä on ulkoilmatapahtuma jossa seistään, pyörätuolikatsomon tulisi olla katsomokorokkeella
- Yhden pyörätuolin tarvitsema tila:
- Leveys 900mm, syvyys 1400mm ja ohittamiseen 900mm



12. Kahvila- ja ravintolatilat

- Kahvilat ja ravintolatilat tulee sisustaa väljästi, jotta kalusteiden väliin jäisi ainakin 900mm tilaa. Tällä varmistetaan se, että myös liikuntavammaiset henkilöt pääsevät liikkumaan.
- On myös tärkeää huomioida, että pöytätasojen tulisi olla 750-800mm korkeudella
- Ulkoilmatapahtumassa täytyy ottaa huomioon, että teltojen narut eivät aiheuta vaaratilanteita



13. Poistumisreitit

Hätäpoistumisreitit tai ulkoilmatapahtumasta poistuminen tulee järjestää mahdollisimman esteettömästi

Poistumisreittien tulee olla selkeästi opastettuja ja valaistuja

14. Viranomaisyhteistyö

Tapahtumien
turvallisuutta valvovat
monet eri
viranomaistahot

Yhteistyö viranomaisten
kanssa kannattaa
aloittaa hyvissä ajoin
ennen tapahtuman
toteutumista.

15. Toteutus eli tapahtuman aikana

- On tärkeää, että henkilökunnan toiminta on tasa-arvoista eikä liikuntavammaisia henkilöitä saa syrjiä millään tavalla
- Liikuntavammaisilla henkilöillä tulee olla tervetullut olo tapahtumaan
- Oma avustaja pääsee tapahtumaan aina maksutta. Tämän lisäksi tapahtumassa voi olla yleisavustajia
- Henkilökunnan (mukaan lukien järjestyksenvalvojat) tulee olla valmis auttamaan ja opastamaan liikuntavammaisia henkilöitä



16. Jälkipuinti ja kehityskohteet

- Tapahtumasta voidaan kerätä palautetta liikuntavammallisilta henkilöiltä. On tärkeää tuoda esille, mitä kautta asiakkaat voivat jättää palautetta tapahtumasta.
- On tärkeää käydä myös henkilökunnan kanssa läpi tapahtuneet erityistilanteet ja miten niissä voitaisiin toimia paremmin jatkossa
- Jos tapahtumassa on tapahtunut onnettomuuksia tai vakavia läheltä piti-tilanteita, niistä pidetään kirjaa ja näistä täytyy aina ilmoittaa Turvallisuus- ja Kemikaalivirasto TUKESiin.



Lähteet

- http://www.cultureforall.fi/doc/tietopaketit_ja_oppaat/Tapahtumia_kaikille_opas.pdf
- <https://www.aalto.fi/fi/aalto-yliopisto/esteettoman-tapahtuman-tarkistuslista>
- <https://tukes.fi/documents/5470659/11781251/Tapahtumaturvallisuusopas/c6c8241a-abb6-123f-1752-bf0c1cd85451/Tapahtumaturvallisuusopas.pdf>
- <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/julkinen-rakennus/yleinen-esteeton-wc>